

#landgoedbedrijf

Workshop G

Samenwerking rondom verdienmodellen

Harrie Vissers

Maatschappelijke positionering als basis voor verdienkans

9 januari Harrie Vissers Provincie Noord-Brabant

Verbinden van natuur en economie

- Aanleiding:
 - Natuur en landschap als basis voor een duurzame economie en aantrekkelijk vestigings- en woonklimaat
 - Kosten voor natuur
- Taskforce: Samenwerking provincie en SER Brabant
- Faciliteren van natuurinvesteringen door ondernemers vanuit economisch gedreven motief
- Landgoederen: samenwerking met BPG

De natuur is ook een exploitatie-bv

Granspark De Zoom-Kalmthoutse Heide
HEIDE

Nationaal Park sinds 2001

Beheer: Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaanderen), Natuurpunt (Vlaanderen), Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer

Gemeenten: Woensdrecht, Kalmthout (VI) en Essen (VI)

Afwisselend gebied van bos, heide, stuifduinen en vennen

Rijk aan insecten: veel vlinders en hommels, maar ook de mierenleeuw en zandlooperkever

Zwaartpunt ligt in Vlaanderen met het drukbezochte Staatsreservaat de Kalmthoutse Heide

Bezoekerscentrum: De Woente in Kalmthout (VI)

Oppervlakte: 37,5 km²

Granspark De Zoom-Kalmthoutse Heide

Nationaal Park De Loonse en Druntense Duinen
STUIFZAND

Nationaal Park sinds 2002

Beheer: Vereniging Natuurmonumenten, Brabant Landschap, Duinboeren en diverse particulieren
Gemeenten: Tilburg, Loon op Zand, Wastwijk, Heusden en Haaren

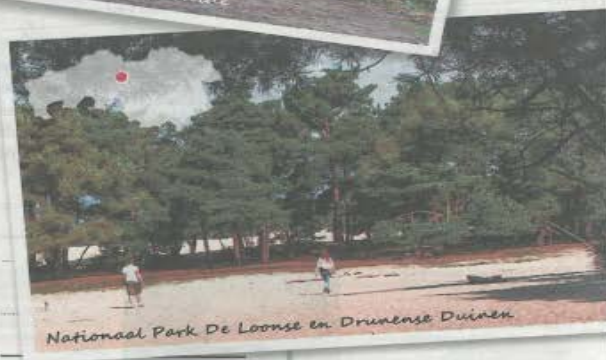
Een van de grootste stuifzandgebieden van Europa
Omvat ook de landgoederen Plantloot en Strijphout en het natuurreservaat De Brand

Grote verscheidenheid aan flora en fauna, waaronder de das

Geen bezoekerscentrum, wel de nodige horeca rondom

Door ANWB-leden dit jaar verkozen tot 'Leukste uitje van Brabant'

Oppervlakte: 35 km²

Nationaal Park De Loonse en Druntense Duinen

Overvragen wil de directeur van de Biesbosch niet. Maar de natuur mag van hem wat kosten.

door Tom Tackx

De bever staas op het vistektaartje van de Biesbosch, maar ook voor suikerpartijanten ligt Euro's grootste zoetwatergetijdengebied als habitat open. 'lowalking' is het woord dat de Verheijen laat vallen. De directeur van Parkschap Nationaal Park De Biesbosch kwam het ten op zijn zoektocht naar inkombronnen. "Het suikerniveau in diabetespatiënten blijkt tijdens een natuurwandeling onderiding van een IVN-gids flink te len. De verpleegkundige die ik meeloop, hoort onderweg eer dan tijdens drie gesprekken het ziekenhuis. Dus waarom suden zorgverzekeraars biowalng niet gaan vergoeden?"

mag Johan van den Hout het men. De Brabantse gepuiter, verlant van de vier Nationale rken in Brabant alle creativiteit n de eigen begroting rond te ligen. "Een tandje erbij mag st", zegt Van den Hout in de hting van de Biesbosch. De soete Peel, De Zoom-Kalmthout-Heide en de Loonse en Drunten-Duinen, het enige park dat bin-

nen de provinciegrenzen blijft. De Nationale Parken voelen al een tijd de aandrang om hun natuur niet alleen te koesteren, maar ook te exploiteren. Het was CDA-staatssecretaris Henk Bleker die hen in 2011 van de subsidie-sluif loskoppelde. Een kleine 8 miljoen euro kregen ze tot dan toe jaarlijks.

"Bleker heeft de parken keihard laten vallen", vindt gedeputeerde Johan van den Hout (SP). "Dat doen wij niet. De komende twee jaar krijgen de vier Brabantse parken vijf ton." De verdeelsleutel geeft Van den

Hout nog niet prijs. Een park ontvangt meer naarmate het beter in staat is op termijn zichzelf te be-druipen. "Want met die vijf ton houdt het wat ons betreft wel op. De provincie kan een Nationaal Park niet blijven subsidiëren." Toch kent Hans Schiphorst, coördinator van Samenwerkingsverband Nationale Parken, wel degelijke provincies die bereid zijn het gat van het Rijk tot in lengte van jaren te vullen. "Maar daar spreekt ik geen waardeoordeel over uit." Schiphorst vindt wel dat het Rijk de Nationale Parken 'te vondeling' heeft geleegd. "Terwijl voor

elke euro subsidie de samenwerking er ruim het viervoudige voor terugkreeg. Denk aan winsten voor met name horecaondernemers, maar ook aan BTW, toeristenbelasting en omzetbelasting." Het wordt een flinke kluit voor de parken om hun voorzieningen op niveau te houden, constateert Schiphorst. Maar ook zonder brochures of wandelroutes blijft de natuur natuurlijk gewoon liggen. "Voor beheer en onderhoud zorgen de grondeigenaren, Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten veelal. Dat gaat heus wel door. Maar wat dacht je van educatie, re-

Nationaal Park De Biesbosch
ZOETWATER

Nationaal Park sinds 1994

Beheer: Staatsbosbeheer

Gemeenten: Dordrecht en Sliedrecht (Zuid-Holland), Werkendam en Drimmelen

Ontstaan in 1421 door de Sint-Elisabethvloed
Zoetwatergebied, in de delta van Rijn en Maas, met eb en vloed

Labyrint van rivieren, waterbekkens, wilgenbossen en grilige kreken

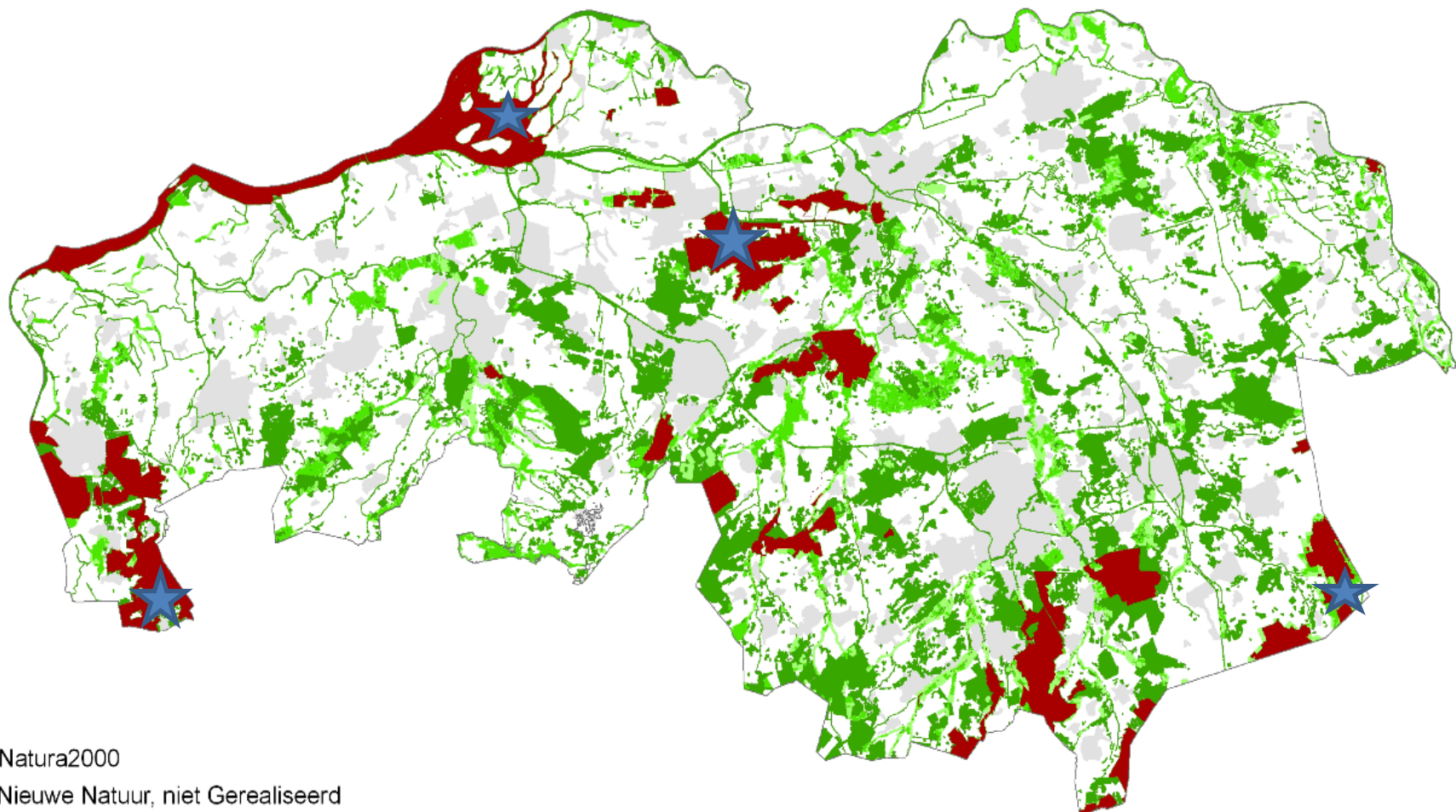
Fouragegebied voor watervogels en domein voor bevers

Landschap draagt sporen van de eeuwenlange arbeid van griendwerkers

Bezoekerscentra: Dordrecht en Drimmelen
Biesbosch Museum in Werkendam

Oppervlakte: 90 km²

creatie, onderzoek en handhaving? Dat is de meerwaarde die een Nationaal Park aan de natuur verleent." Meer dan dat, vindt Harry Boeschoten, directeur Regio Zuid van Staatsbosbeheer. "Het gaat om het draagvlak dat onder de natuur dreigt weg te vallen." Boeschoten prijst zich gelukkig dat de bezuinigingen van Bleker op sec het natuurbehoud onder Rutte-II grotendeels zijn teruggedraald. "Maar voor een project als de boswachter in de klas, of juist met een klas de natuur in, hebben wij de middelen ook niet meer."

- Natura2000
- Nieuwe Natuur, niet Gerealiseerd
- Nieuwe Natuur, Gerealiseerd/Verworven
- Bestaande Natuur
- Kommen

Verbinden van natuur en economie (verdienmodel)

In essentie, het verbinden van:

- mensen en partijen: delen van beelden en perspectieven, vertrouwen
- private partijen en overheid: integraal, slagvaardig, grensverleggend
- korte en lange termijn: van inkomsten op korte termijn naar investeringsstrategie voor langere termijn

Kader: economische, ecologische en maatschappelijke belangen in balans

Werkconferentie Dutch Design Week
**De stakeholders met elk hun
eigen perspectief**

Cultuur

Natuur

Bedrijf

Boer

Recreanten

Overheid

Huurder

Identiteit vanuit stakeholders

historisch
erfgoed

natuur /
biodiversiteit

spiritualiteit

verhalen

rust en
ontspanning

stijl / grandeur

oude
landschappen

kunst /cultuur

Economische waarden vanuit stakeholders

zorg / therapie
/ genezing

welness /
ontspanningeconomie

recreatie &
beleving

horeca /
overnachtingen

trouwen en
rouwen

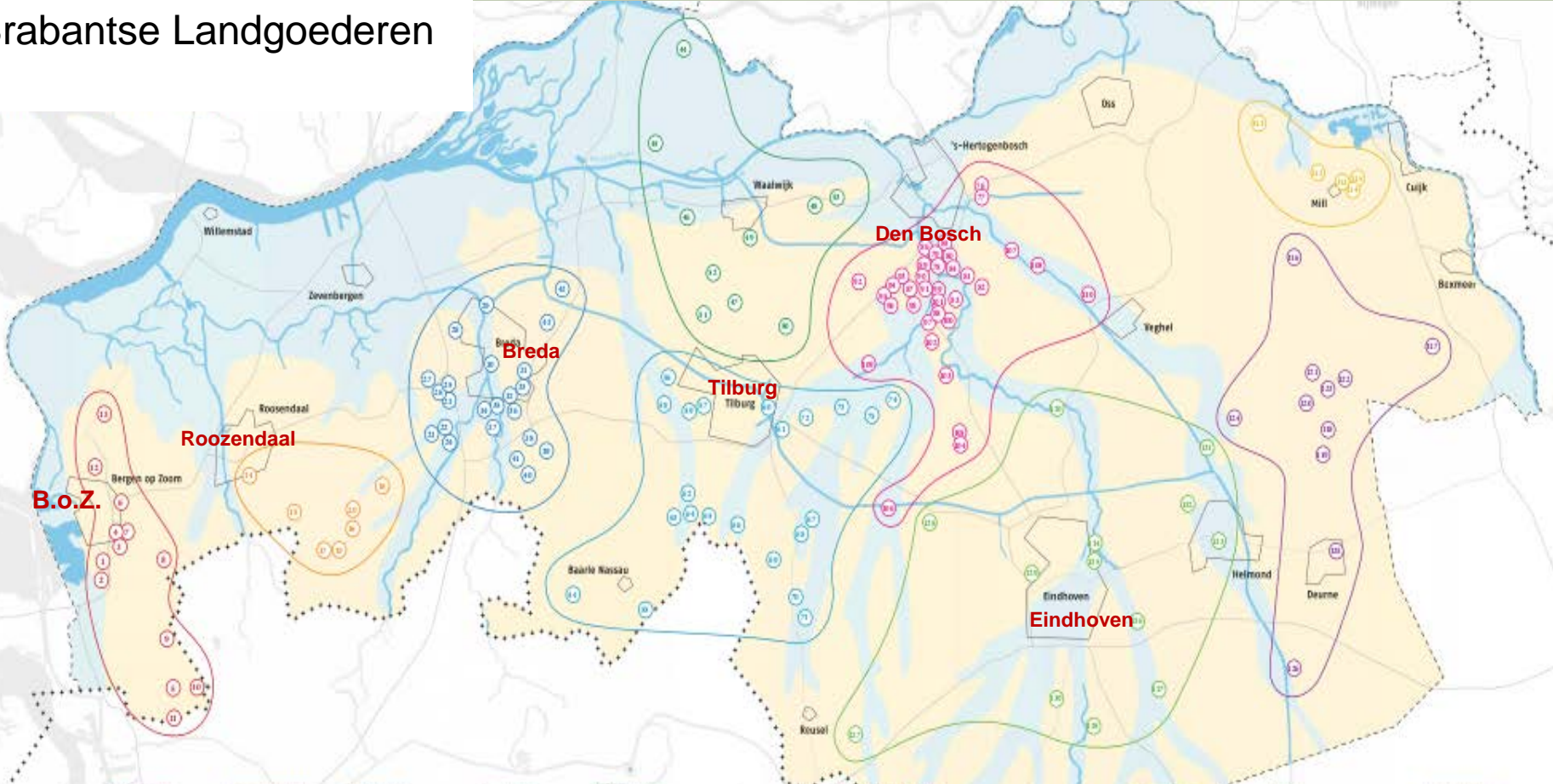
gewassen
(voedsel /
verzorging)

evenementen

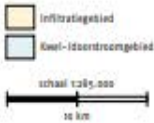
verhuur
gebouwen

kunst /cultuur

Brabantse Landgoederen

Brabantse Wal 1 Marenburgh 2 Lindenk 3 Groot Molensloot 4 Lierensberg 5 Bleduinshof 6 Zoersland 7 Boelst 8 Wormsche Plantage 9 Groot Meer 10 Putsche Meer 11 Moutshoven 12 Buitenlaar 13 Dassenberg	Roosendaal-Breda 14 Vindenk 15 Jachtlaas Schijf 16 De Moeren 17 Oude Buische Heide 18 Pannenhoef 19 Wallsteijl 20 Abdij Maria Toevlucht	Rond Breda 21 De Vloerweide 22 Klein Zwinterland 23 Hazze Hazard 24 Kraaijshoven 25 Zoudland 26 Lindenberg 27 Lianbos 28 Burgst 29 De Harst 30 Valkenberg 31 Wellae 32 Vroderust 33 Ujpejar 34 Maerbos 35 Kasteel Bouvigne 36 Wolfklaar 37 Hlaze Kamer 38 Anneville 39 Valkenberg 40 Hoedsloot 41 Luchtenburg 42 De Sloes 43 Oosterheide	Langeraat e.o. 44 Slot Rijwijk 45 Kasteel van Duinen 46 Zuidewijk 47 Wit Kameditje 48 Kasteel van Duinen 49 Flarebos 50 Strijdhof 51 Hlaze ter Heide 52 Elching 53 Maritiëkroos	Rond Tilburg 54 Hollandische Bosschen 55 Kievlintshof 56 De Roesthof 57 Oude Warande 58 Dongewijk 59 Heidepark / Vredelint 60 Maerenburg 61 Abdij Koningshoeven 62 Rieks Hoefke 63 De Hoovers 64 Oetjersarenst 65 Nieuwkerk 66 Gorp en Koovers / Gorp de Leij 67 Antonina's Raet 68 Groenendaal 69 Rooversche Heide 70 De Utrecht 71 Wellensheid 72 Galgeven 73 Hondsberg / Oude Hondsberg / Ter Braekloop 74 Kampius 75 Rozepoort	Rond Den Bosch / Vught 76 Coquelester 77 Wambeg 78 Kasteel Maurick 79 Oud Herlaer 80 Nieuw Herlaer 81 De Ruwenberg 82 Dennewoos 83 Zagenwep 84 Haanwijk 85 Petelaar 86 Zieburg 87 Elzenburgh / Kapellebos 88 Wilhelmispark 89 Loozenstein 90 Vroburg 91 Saerwijk 92 Zorghbergen 93 Coebus 94 Wangshuyse 95 Sparredaal 96 Jagershagen 97 Eikenhoort 98 Beukenhoort 99 Rleijendijk	Land van Grijk 100 Venode 101 Hlaze Bapke 102 Sparrenrijk 103 Kasteel Stapelen 104 Herrenhoek 105 Velder 106 Raet 107 Seldensz 108 Kasteel Heerwijk 109 Kasteel Nemeaer 110 Zwanenberg	Peel 111 Maritindaal / Roosendaal 112 Kasteel Tongelaar 113 Baerndonk 114 Oovenbroek 115 Hlarenshof 116 Princepsil 117 Lactaria 118 Roosenveld 119 Stoppelberg 120 De Sijp 121 Doopt 122 Groos Slink / Banthoort 123 Clerswit / De Kries 124 Kasteel Gemert 125 Kasteel Deurne 126 Aaselt	Rond Eindhoven 127 Ten Vensel 128 's Heeren Vensel 129 De Wliewaal 130 Kasteel Herkenstlagen 131 Eyckelaas 132 Kasteel Croy 133 Kasteel Helmond 134 Sonerboek 135 Eckart 136 Kasteel Geldrop 137 Kasteel Herze 138 Valkenhoort 139 Tronewijk
-
Nieuwe Landgoederen   140 Westreke 141 De Horiging 142 Wjverbove 143 Oetmer 144 Klein Zuandertsche Heide 145 's Heeren Vranzen 146 Kraaveld 147 Clortwijk 148 Loenderhoort 149 De Bouwen 150 De Langakkers 151 De Berke

Marktwaaarde landgoederen

Van buiten naar binnen

- Groene long in verstedelijkte omgeving / economische regio
- Profilering van (grote) economische partijen uit de regio (gebiedseconomie, gebiedsontwikkeling)

Marktwaaarde landgoederen

Van binnen naar buiten

- Nieuwe activiteiten met economische perspectieven voor langere termijn
 - op landgoed met ketenpartijen
 - landgoed als aanjager voor gebiedsontwikkeling
- Vormen van beheer met economische baten
- Borgen van de identiteit en kwaliteit landgoed

Voordelen van samenwerking

- Sterke marktpositie van verdienmodel
- Vergroten van de bekendheid (PR)
- Specialisatie / voorkomen van onderlinge concurrentie
- Sterke onderhandelingspositie naar overheid

Wat kan de overheid betekenen voor de verdienopgave

- via de ruimtelijke ordening
 - via de vergunningverlening
- (experimenteerruimte ?)
- (regelvrije zones ?)
- procesondersteuning ?
 - kennisuitwisseling

Vraag: wat verwachten landgoedeigenaren van de overheid ?